

Dekenkunst om op te zitten

tekst Geertje Bikker-Otten
beeld RD, Anton Dommerholt

Oude wollen dekenen zijn een bron van inspiratie voor kunstenaar Liesbeth Verhoeven. Ze bekleeft er meubels mee. Dekenkunst. De naden mogen gezien worden: de kunstenaar werkt met een kloekke festonsteek – de handtekening van de maakster.

Liesbeth Verhoeven (1970) heeft elders een atelier, maar aan haar dekenprojecten werkt ze tot nu toe thuis. „Op de een of andere manier is dat zo gelopen. Het is lastig om meubels een paar trappen op te slepen – mijn atelier ligt niet op de begane grond. Maar ik vind het ook fijn om er thuis mee bezig te zijn.”

Daardoor staat de woonkamer in haar eenvoudige rijtjeshuis in een Bredase wijk op dit moment helemaal in het teken van dekenkunst. Een deel van haar voorraad ligt er. En er staan voorbeelden van wat ze er tot nu toe mee heeft gemaakt: hoezen voor een bank, een fauteuil, een paar krukken en een telefoon. Verder – op een standaard – zelfs een wollen muts gemaakt van een oude deken. Die krukken stonden trouwens onlangs, net als een bankje met vaste bekleding dat ze in opdracht maakte, in het Textielmuseum in Tilburg, als onderdeel van een expositie over de bekende dekenfabrikant AaBe.

Bloemenranden

Verhoeven legt haar hand op de rug van een cremekleurige bank met patronen in banen. Rode strepen en bloemenranden. „Met deze bank is het begonnen”, zegt ze. Het was er gewoon een van IKEA. De bekleding, een losse hoos, maakte ze van dekenen uit haar eigen voorraad. Dat was de start van Zilli's Cover Revive. De naam van haar dekenmeubelbedrijf illustreert wat ze doet: voor bestaande meubels nieuwe bekleding maken. Samen met

de opdrachtgever kiest ze een combinatie van dekenen uit haar eigen collectie. Desgewenst werkt ze met dekenen die de klant aandraagt.

Aan haar dekenprojecten lag geen vooropgezet plan ten grondslag. „Ik wil graag dingen maken. En ik vind het heel moeilijk om spullen weg te gooien. In veel materiaal zie ik mogelijkheden voor een nieuwe toepassing. De rode deken die ik in deze hoos verwerkt heb, lag eerst gewoon los over de bank. Toen dacht ik: ik kan er ook iets moois van maken. Van het een kwam het ander.” Pas onlangs hoorde ze dat wat zij doet wel upcycling wordt genoemd: oud materiaal hergebruiken en zodoende meer waarde geven.

Limburgs pension

Het is allemaal maat- en handwerk, zo'n meubelhoos. De onderdelen zijn met naald en draad aan elkaar bevestigd. De kunstenaar werkt met een kloekke festonsteek in een heldere kleur.

Liesbeth Verhoeven gebruikt alleen oude dekenen. „Anders worden ze maar weggegooid. Dat vind ik zonde. Het spreekt me aan dat ze al een heel leven achter de rug hebben. En ze zijn vaak zo mooi.”

Op dit moment is ze bezig met een hoos voor een fauteuil, op basis van een deken met een blokkenmotief in groen, blauw en geel. „Die heb ik via via gekregen. Vroeger is hij gebruikt in een Limburgs pension. Zo'n verhaal erbij, dat is toch prachtig?”

Ze geniet ervan om met haar dekenprojecten bezig te zijn. Ook al zijn ze vreselijk tijdrovend. Dat past in een trend, las ze pas in een boek over geluk. „Eenvoudige bezigheden zoals tuinieren en handwerken geven veel meer bevrediging dan hobby's die veel geld kosten. Het is eigenlijk wel typisch dat je gelukkig wordt van iets waar traagheid in zit.”

Achter een computer

Oorspronkelijk komt Verhoeven uit een heel andere wereld. Ze werkte in het waterbeheer, bij een waterschap en bij een adviesbureau. Een logische stap na een studie biologie. Maar op een gegeven moment ontdekte ze dat ze in die rol niet helemaal op haar plaats

Liesbeth Verhoeven vindt oude dekenen veel te mooi om weg te gooien. Ze maakt er meubelhoezen van. Onder andere.

was. „De hele dag achter een computer zitten, alleen met m'n hoofd bezig zijn: dat was eigenlijk niets voor mij. Als ik foto's uit m'n jeugd terug zie, zit ik ook altijd te tekenen of te borduren.”

Ze volgde een deeltijdopleiding aan de kunstacademie, die ze in 2006 afrondde. In 2008 zette ze een volgende stap. Ze nam ontslag. „Dat was een hele stap, maar ik heb hem weloverwogen gezet.” Haar bestaan is er, zeker wat inkomsten betreft, heel wat onzekerder op geworden. „Helaas is het zo dat zelf dingen maken financieel niet erg hoog wordt gewaardeerd.”

Of de tijd rijp is voor eerherstel van de deken? Verhoeven vindt zichzelf eigenlijk niet de aangewezen persoon om daar iets over te zeggen. „Ik ben er pas een paar jaar mee bezig. Maar het zou heel goed kunnen dat het een grotere trend wordt. Nostalgie is in, heb ik trendwatcher Lidewij Edelkoort recent horen zeggen. Zij denkt dat we meer behoefte hebben aan warmte in het interieur. Hoe iets aanvoelt, de tactiliteit, wordt weer belangrijk.” Hergebruik van dekenen – per definitie behaaglijk en prettig om aan te raken – zou heel goed bij die trend kunnen aansluiten.

Warm gevoel

Ze is als kind opgegroeid met dekenen op haar bed. „Ik denk dat ik tussen de acht en de tien jaar was toen ik een dekbed kreeg.” De opmars van dit beddengoed zorgde ervoor dat de deken uit de gratie raakte. In menig huishouden werden ze naar de zolder verbannen. Daar liggen ze nu al tientallen jaren op een nieuwe bestemming te wachten. Verhoeven laat een paar exemplaren die ze kreeg toegestopt zien. „Deze oudroze deken is bijvoorbeeld nog van mijn oma geweest”, vertelt ze. „Ik heb hem van een tante gekregen.”

„Als mensen horen dat ik met oude dekenen werk, reageren ze vaak heel positief. Een deken roept kennelijk een warm gevoel op. Er gebeurt iets als mensen er een zien. Het is niet zomaar een ding.

Eigenlijk heb ik maar één keer een negatieve reactie gehad, van iemand die het allemaal alleen maar oude troep vindt.”

Een deken is op zichzelf vaak al een kunstwerk, vindt Liesbeth Verhoeven. Ze pakt er een met een rozerood patroon. „Dit is er een uit de art-decoprocedure. In de jaren twintig van de twintigste eeuw begonnen dekenfabrikanten ermee om ontwerpers in te huren.” Een blauwgroene tikte ze zelf op de kop in een tweedehandswinkel. „Een prachtige kleurencombinatie. En dat voor een paar euro.”

Toegepast

Het is creatief, het is mooi, maar is het ook kunst, zo'n dekenbank? Een lastig punt, vindt Verhoeven. „Het is in ieder geval geen autonome kunst, zoals een beeld of een schilderij. Een kenmerk daarvan is dat het emoties oproept en vragen stelt. Ik zou dit eerder toegepaste kunst noemen. Het draagt een oplossing voor het dagelijks leven aan. Net als een vaas: hoe kunstzinnig ook gemaakt, je kunt er altijd een bloem in zetten. Dat de dingen die ik maak deel uitmaken van het dagelijks leven vind ik trouwens heel fijn.”

Dat ze in de hoek van de toegepaste kunst terecht is gekomen, was geen bewuste keuze. „Het is zo gelopen. Maar het is voor mij ook wel een worsteling. Wat wil ik? Welke kant ga ik op? Moet ik een serie mutsen gaan maken? Ik denk wel dat daar vraag naar zou kunnen zijn. Maar eigenlijk wil ik me daar als kunstenaar ook niet te veel door laten leiden. Meer van hetzelfde maken roept eerlijk gezegd innerlijke weerstand in mij op. Als ik heel zakelijk zou denken zou ik een lijn moeten opzetten en een paar mensen aannemen. Maar ik neig er toch meer naar om me te beperken tot werken in opdracht. Dat is ook exclusiever.”

Het blijft schipperen. Tijd steken in dekenkunst is in ieder geval praktisch: je kunt er geld mee verdienen. En je kunt er ook nog op zitten. Maar ik zit ook te popelen om weer te gaan tekenen. Dat ligt nu al een paar maanden stil.”

>>bit.ly/1m3ghH

„Eigenlijk wel typisch: dat je gelukkig wordt van iets waar traagheid in zit”

“De koelkastdeur doet hem niet zo veel, maar als de oven opengaat komt hij heel hard aangerend.”

Hond Milan is gewend dat er koekjes voor hem worden gebakken. Redacteur Nienke Denekamp schrijft in NRC Lux (12 april) over culinaire hoogstandjes voor honden – daar vallen ook geitenkoppen en pens onder (vers vlees).

praktisch Slim douchen

tekst Geertje Bikker-Otten
beeld Fotolia

Warm water dat op je hoofd klatert. Douchen is een verslavende bezigheid. Maar er zijn ook andere manieren om jezelf schoon te houden.

Douchen is bijna dagelijkse routine geworden. Gemiddeld staan we vijf keer per week onder de hete straal. Daar gaat heel veel warm water mee heen. Per douchebeurt zo'n 65 liter. Een vijfde van de hoeveelheid gas die huishoudens gebruiken, is bestemd voor het verhitten van vooral douchewater. Dat kan minder.

Wat helpt: een waterbesparende douchekop. Dat scheelt een slok op een borrel. Een douchekop laat gemiddeld 8 liter per minuut door. Bij een waterbesparende is dat tot 1,8 liter minder.

Wat ook helpt: minder lang douchen. Gemiddeld staat een Nederlander per keer acht minuten onder de heetwaterstraal. Dat kan best korter. Op een camping met muntautomaat, als je weet dat de straal warm water na een minuut ijskoud wordt, ben je echt binnen die tijd ingezeept en afgespoeld. Maar met een schier onberpakte voorraad in de combiketel vergt het zelfbeheersing om de kraan dicht te draaien. Warm water dat op je neer klatert: daar krijg je niet snel genoeg van.

Een douchecoach kan helpen. Het is niet meer dan een zandloper die je aan de wand plakt en die vijf minuten douchetijd geeft. Wat toch per keer zo'n 24 liter warm water scheelt.

Wat nog veel meer helpt: minder vaak douchen. Of er helemaal mee stoppen, zoals Ilse Ariëns, redacteur bij het blad Genoeg. De laatste jaren breekt zij in de vastentijd veertig dagen lang met een vaste gewoonte. Dit keer is dat douchen. Elke week doet ze in een column verslag van haar bevindingen. De voornaamste is dat ze het douchen helemaal niet zo mist, alhoewel ze het normaal gesproken vijf keer per week doet. Ze krijgt van haar huisgenoten geen klachten dat ze niet fris ruikt. En, belangrijk, ze voelt zichzelf ook schoon. Ze wast zich gewoon met een washandje bij de wastafel. Met koud water. En als ze na het hardlopen behoefte heeft aan een grondige wasbeurt, kiest ze voor de Indonesische mandimethode. Jezelf helemaal inzepen en daarna met een bakje afspoelen uit een emmer met koud water. Om een vriendin van Ilse Ariëns te citeren: douchen is een zwaar overschatte manier om jezelf schoon te houden.

Het ergste vindt ze haren wassen onder de koude kraan. De eerste keer zag ze sterretjes. Nu doet ze het met een emmer water op kamertemperatuur. En niet te vaak: maximaal twee keer per week.

